

Veszélyes növényvédőszer-koktélok az európai almákban

„Örök vegyianyagok”, neurotoxikus és más, rendkívül mérgező anyagok

59 almamintát vizsgáltunk 13 európai országban – köztük Magyarországon – növényvédőszer-maradványok szempontjából. Az eredmények szerint a hagyományos almák esetében szinte általános a többféle növényvédőszer-maradvány jelenléte. Bár a jogszabály előírja, az EU a mai napig nem vizsgálja a többféle „növényvédőszer” együttes jelenlétéből eredő kitettség toxicitását. A vizsgált magyar almák mindegyike legalább egy PFAS-pestticidet („örök vegyianyagot”) tartalmazott. A magyar almák egyike a határérték felett tartalmazott egy olyan rovarölőszert, amely neurotoxikus, hormonrendszert károsító hatású, és a fejlődő hormonrendszert képes befolyásolni. A magyar almák 60%-ában neurotoxikus „növényvédőszerek” voltak kimutathatók. Ha ezek az almák feldolgozva, béliételként kerülnének forgalomba, nem felelnének meg az előírásoknak – figyelmeztet a Magyar Természetvédők Szövetsége.

Mindez épp akkor történik, amikor az Európai Bizottság egy „salátatörvény” csomagot javasol ^[1], amely csökkentené az állampolgárok egészségének és a környezetünk védelmének szintjét. A Pesticide Action Network Europe és 13 partnerszervezete ^[2] ma tette közzé azt a felmérést, amely 12 uniós tagállamra – közte Magyarországra – és Svájcra terjed ki. A vizsgálat rávilágít arra, hogy a hagyományos termesztésből származó európai almák szinte mindegyike tartalmaz szermaradványokat.

Az egyik legmegdöbbentőbb eredmény, hogy a vizsgált almák 85%-ában többféle növényvédőszer-maradvány volt kimutatható. Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságot (EFSA) már 20 évvel ezelőtt azzal bízták meg, hogy dolgozzon ki módszertant a peszticid-koktélnyilvánulások szabályozására, de a mai napig nem tesz eleget ennek a jogi kötelezettségének – hangsúlyozta Simon Gergely, a Pesticide Action Network Europe vegyianyag-szakértője.

Egyre több tudományos bizonyíték utal arra, hogy az élelmiszereken keresztüli peszticid-kitettség összefüggésbe hozható a meddőséggel, és feltehetően egyes daganatos megbetegedésekkel is. Az állampolgárok folyamatos kitettségét a különböző mérgező anyagok keverékeinek – legyen szó élelmiszerről, levegőről vagy porról – jelenleg nem veszik figyelembe; ezzel a kulcsfontosságú kérdéssel a szabályozó hatóságoknak foglalkozniuk kell – tette hozzá Simon Gergely.

Az almaminták 71%-ában (a magyar minták mindegyikében) legalább egy, az EU által a legtoxikusabbnak minősített peszticidek kategóriájába tartozó hatóanyag maradványa volt kimutatható (az úgynevezett „kiváltásra jelölt anyagok”, Candidates for Substitution) ^[3]. A minták 64%-a – magyar almák mindegyike – legalább egy PFAS-pestticidet („örök vegyianyagot”) tartalmazott ^[4], míg 36%-ukban (a magyar minták 60%-ában) neurotoxikus „növényvédőszer” volt kimutatható ^[5].

Különösen aggasztó a fludioxonil jelenléte, amely a minták közel 40%-ában volt kimutatható. A fludioxonil egy PFAS-pestticid („örök vegyianyag”), amelyet az EU 2024-ben endokrinrendszert károsító anyagként sorolt be. Ennek megfelelően azt a hatóanyagot már be kellett volna tiltani, azonban ezt az uniós tagállamok immár egy éve akadályozzák. A fludioxonil emberben máj- és vesekárosító hatású, valamint a vizes élőhelyeken jelentős pusztítást okoz a hal- és kételtű-populációkban. A három év alatti gyermekek esetében az uniós szabályozás az elővigyázatosság elvét alkalmazza, és a feldolgozott élelmiszerekre szigorú szermaradvány-határértékeket állapít meg a gyermekek fejlődésének védelme érdekében. A fiatal szülők többsége azonban nincs tisztában azzal,

hogy gyermekeik friss, hagyományos termesztésből származó gyümölcsökkel vagy zöldségekkel való etetése jelentősen növeli a "növényvédőszerekkel" szembeni kitettséget – egyes esetekben akár 600-szorosára. A hatóságoknak tájékoztatniuk kellene a szülőket erről a kockázatról, és elsődlegesen a biotermékek fogyasztását kellene ösztönözniük – fűzte hozzá Simon Gergely.

Kiemelkedően súlyosnak bizonyult a magyar helyzet: az 5 mintából mindegyik tartalmazott peszticideket a mennyiségi meghatározási küszöb (LOQ) felett, átlagosan 4,2 különböző peszticidet mintánként, mely az egyik legmagasabb érték az európai országok között. A magyar almák egyike a határérték (MRL) felett tartalmazott egy pyriproxyfen nevű rovarölőszert (0,08 mg/kg a 0,05 mg/kg megengedett szint helyett), amely neurotoxikus, endokrin rendszert károsító hatású, és a fejlődő hormonrendszert képes befolyásolni. ^[6] A vizsgált almák egyikét sem volna szabad csecsemőknek vagy kisgyermeknek adni. Az 5 magyar mintát (Golden, Red Chief, Gála fajták) három szupermarketben vásároltuk – emelte ki Fidrich Róbert, a Magyar Természetvédők Szövetsége programvezetője.

A magyar almák 60%-ában neurotoxikus peszticid maradékokat is találtak, továbbá mindegyik mintában PFAS peszticid-maradékok voltak kimutathatók. A magyar mintákban különösen aggasztó a neonikotinoidok közé tartozó acetamiprid, valamint a fludioxonil jelenléte: az előbbi az agyi fejlődésre toxikus hatásokat mutat, miközben a beporzó rovarokra is veszélyes, az utóbbi pedig egy hormonrendszerbe beavatkozó PFAS-pesticid, az EU legproblémásabb peszticidjeinek listáján szerepel.

Ha az uniós és a nemzeti szabályozó hatóságok megfelelően alkalmaznák a hatályos jogszabályokat, az almákban kimutatott növényvédő szerek közül többet már rég be kellett volna tiltani. Ilyen például az acetamiprid, amely a fejlődő magzati agyra mérgező hatású, vagy a difenokonazol, amely károsítja az endokrin-rendszert és neurotoxikus. Ezzel szemben az EU az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó salátatörvény-javaslatával éppen az egészségvédelem gyengítését kezdeményezi. Jelentésünk egyértelműen rámutat: nem kevesebb, hanem szigorúbb szabályozásra van szükség – emelte ki Martin Dermine, a PAN Europe ügyvezető igazgatója.

Az Európai Bizottság 2025. decemberében azt javasolta, hogy lazítsanak a peszticidek (félrevezető néven „növényvédőszerek”) szabályozásán: lehetővé tenné a határozatlan idejű engedélyezést, és megszüntetné azt a kötelezettséget, hogy a szerek toxicitását 10-15 évente újraértékeljék a friss tudományos bizonyítékok fényében. A Bizottság emellett azt is javasolja, hogy a tagállamok a peszticidek toxicitásának értékelésekor figyelmen kívül hagyhassák a legújabb tudományos eredményeket. A PAN Europe és tagszervezetei ellenzik ezt a javaslatot: a meglévő szabályok szigorúbb végrehajtását, valamint az állampolgárok egészségének és a környezetnek a hatékonyabb védelmét szorgalmazzák.

A vizsgálatokról készített Pesticide cocktails – PFAS and neurotoxins in most European Apples (Peszticid-koktélok – „Örök vegyi anyagok” és neurotoxinek az európai almák többségében) c. teljes jelentés letölthető innen: https://www.mtvsh.hu/uploads/files/PFASinAPPLE_report.pdf

Jegyzetek:

^[1] [EU Commission retreats from worst plan, but still opens the door to unlimited pesticide approvals and weaker protection | PAN Europe](#)

^[2] Nature et Progrès Belgique (Belgium), Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic (Csehország), Danish Consumer council THINK CHEMICALS. Forbrugerrådet Tænk (Dánia), Générations Futures (Franciaország), Pesticiden Netwerk - PAN Netherlands (Hollandia), Earth Trek (Horvátország), Koalicja Żywa Ziemia - Living Earth Coalition (Lengyelország), Mouvement Ecologique, (Luxemburg), Magyar Természetvédők Szövetsége (Magyarország), PAN Germany (Németország), Koen Hertoge - PAN Europe (Olaszország), Ecologistas en Accion (Spanyolország), WWF Schweiz (Svájc)

^[3] [Candidates for Substitution | PAN Europe](#)

^[4] [Ban PFAS pesticides and TFA | PAN Europe](#)

^[5] [Save our brain | PAN Europe](#)

^[6] A határérték túllépést, valamint a magyar minták kapcsán felmerülő egyéb aggályok jeleztük a Nébih felé is.

Sajtókapcsolat:

- Ladányi-Benedikt Ildikó, kommunikációs vezető
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- +36 1 216 7297
- info@mtvsz.hu

Eredeti tartalom: Magyar Természetvédők Szövetsége

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=28550>